

Ládi Körkép

- Kéthavonta megjelenő helyi információs és kulturális lap -

XII. évfolyam 5. szám

2015. október

Konsztantyin Fofanov

Őszidő, de szép, de gyönyörű vagy
(részlet)

Őszidő, de szép, de gyönyörű vagy!
Aytűnődő természet hervadása,
kora reggel az őszi ködgomolyag,
a búcsúzó fénnyek, a madarak -
a lelket álom s bánat babonázza,
őszidő, de szép, de gyönyörű vagy!
Szerettem gyermekkorom óta, Észak
bús fia, hűlő vizek moraját,
Az álmos erdőt, ha a komor évszak
lehelletétől felgyúlnak a fák.
Megyek a keribe - hallgat a madárhad,
már kőkadt minden,
de a kései virágok végső pompájukban állnak,
közéledtén a mezeten halálnak
még fénylőbben vágnak tündöklenni.

A Bokrétások szírmái fellépése

Szent István- szobor avatása
augusztus 20-án

Főzőverseny - készül a gulyás

A sajlóádi közösségi ház programjai:

- Október 9. Idősek napja
- Október 22. Ünnepi műsor
- November 7. Sajóládi könyvbemutató
- November 28. 1. Adventi gyertyagyújtás
- December 5. 2. Adventi gyertyagyújtás
- December 12. 3. Adventi gyertyagyújtás
- December 19. 4. Adventi gyertyagyújtás

Szeretettel várunk mindenkit programjainkra!

IMPRESSZUM - LÁDI KÖRKÉP

Kiadja: Sajólad Község Önkormányzata Főszerkesztő: Vitéz Gábor Miklós

Szerkesztőségi tagok: Bernáth Zoltánné, Bugyinkóné Ronyecz Ágnes, Czaga László, Szabó Elekné, Szendrei Csilla.

Fotó: Garzó László Elérhetőség: ladikorkep.vitez@gmail.com

2015. évi hulladéknaptár IV. negyedév - SAJÓLÁD

Október	November	December
01 csütörtök	01 vasárnap	01 kedd
02 péntek	02 hétfő	02 szerda
03 szombat	03 kedd	03 csütörtök
04 vasárnap	04 szerda	04 péntek
05 hétfő	05 csütörtök	05 szombat
06 kedd	06 péntek	06 vasárnap
07 szerda	07 szombat	07 hétfő
08 csütörtök	08 vasárnap	08 kedd
09 péntek	09 hétfő	09 szerda
10 szombat	10 kedd	10 csütörtök
11 vasárnap	11 szerda	11 péntek
12 hétfő	12 csütörtök	12 szombat
13 kedd	13 péntek	13 vasárnap
14 szerda	14 szombat	14 hétfő
15 csütörtök	15 vasárnap	15 kedd
16 péntek	16 hétfő	16 szerda
17 szombat	17 kedd	17 csütörtök
18 vasárnap	18 szerda	18 péntek
19 hétfő	19 csütörtök	19 szombat
20 kedd	20 péntek	20 vasárnap
21 szerda	21 szombat	21 hétfő
22 csütörtök	22 vasárnap	22 kedd
23 péntek	23 hétfő	23 szerda
24 szombat	24 kedd	24 csütörtök
25 vasárnap	25 szerda	25 péntek
26 hétfő	26 csütörtök	26 szombat
27 kedd	27 péntek	27 vasárnap
28 szerda	28 szombat	28 hétfő
29 csütörtök	29 vasárnap	29 kedd
30 péntek	30 hétfő	30 szerda
31 szombat		31 csütörtök

kommunális hulladék	szelektív hulladék	zöld hulladék
---------------------	--------------------	---------------

AZ ÖNKORMÁNYZAT HÍREI

2015. SZEPTEMBER 15. NAPJÁN TARTOTTA RENDES ÜLÉSÉT AZ ÖNKORMÁNYZAT KÉPVISELŐ-TESTÜLETE

A testületi ülésen számos napirendi pont megtárgyalására sor került:

1. A képviselő-testület elsőként az önkormányzat 2015. I. félévi költségfelhasználásáról, gazdálkodásáról szóló beszámolót vitatta meg, valamint szükség szerint módosította a költségvetési előirányzatokat. Az önkormányzat 2015. február 15. napján fogadta el költségvetését 456.675-ezer forint kiadási és bevételi költségvetési főösszeggel, 61.567-ezer forint hiánnyal. A féléves teljesítés a tervezettek szerint alakult, az előirányzatok módosítására minimális mértékben volt szükség. Jelentős viszont a túlteljesítés a közfoglalkoztatás és egyéb támogatott foglalkoztatás szervezésével összefüggő kiadások terén. Tekintettel a Járási Munkaügyi Központ által nyújtott támogatásokra, jelenleg is mintegy 173 fő közfoglalkoztatásra kerül sor a településen.
2. Törvényességi szempontok figyelembevételével a talajterhelési díj tárgyában alkotott új rendelet az önkormányzat képviselő-testülete, hatályon kívül helyezve a többször módosított 2004-es alaprendeletét. Az elfogadott rendelet a korábban jövedelmi szempontok alapján biztosított mentességet 2016. december 31. napjával megszünteti, így a korábban mentességet élvezők számára több, mint egy év türelmi idő van, hogy a műszakilag rendelkezésre álló közműcsatornára rákössenek és elkerüljék a magas összegű talajterhelési díj megfizetését. A rákötés tárgyában az illetékes Járási Hivatal kötelezést bocsájthat ki.
3. Szabó Zsófia igazgató asszony tájékoztatta a testületet a Fráter György Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 2014/2015. tanévének tapasztalatairól. A különféle statisztikai adatokat, értékelést és programokról szóló beszámolót tartalmazó anyag elérhető a Sajóládi Polgármesteri Hivatalban.
4. A képviselő-testület a korábbi elképzelésnek megfelelően Szent István tér elnevezést adta a temető mellett kialakított közterületnek. Az elnevezés átvezetésre kerül a különféle nyilvántartásokon, de a közterület elnevezése egyéb, lakosságot érintő következménnyel (okmánycserék) nem jár.
5. Több pályázat benyújtásáról és támogatás igényléséről döntött egyúttal a képviselő-testület. A képviselő-testület az önkormányzat működőképességének megőrzése céljából rendkívüli önkormányzati költségvetési támogatás igényléséről döntött. Az önkormányzat a korábbi évekhez hasonlóan döntött a Bursa Hungarica felsőoktatási ösztöndíj-pályázati rendszerhez való csatlakozásról. A pályázati felhívás október hónapban lesz elérhető. A testület elfogadta a javaslatot a szociális célú tüzelőanyag vásárláshoz kapcsolódó kiegészítő támogatáshoz kapcsolódó pályázat benyújtásáról. A pályázat keretében az önkormányzat keménylombos tűzfát igényel és biztosítja az önerőt. Az igénylés és a lakosság támogatásának feltételeiről később – a minisztériumi támogató döntés ismeretében – alkot részletszabályokat a képviselő-testület.

CSALÁDI CSÓDVÉDELEM

2015. szeptember 01. napjától életbe léptek a magáncsőd – családi csődvédelem szabályai.

A szolgáltatást 2015. szeptember 1-jétől azok vehetik igénybe, akiknek a lakhatásuk van veszélyben - nem fizető jelzáloghitelek - de a későbbiekben, 2016. október 1-jétől mások is beléphetnek.

Az veheti igénybe, akinek a tartozása 2 és 60 millió forint közötti, a tartozás a vagyon 100%-a és 200%-a között van, valamint legalább 500 ezer forintnyi legalább 90 napja lejárt tartozással rendelkezik. A csődvédelem alapesetben 5, legfeljebb 7 éven keresztül tart. Ezen időszak alatt az adósnak nem kell számolnia végrehajtási, zálogtárgy-kényszerértékesítési és egyéb igényérvényesítésekkel, tetemes végrehajtói költségekkel, továbbá nem kell tartania kilakoltatástól. Az adósságrendezési tervnek megfelelő alacsonyabb törlesztő részletet kell fizetnie az adósnak úgy, hogy a hitelezők követelése előre rögzített arányban megtérüljön a végén. A maradéktartozást elengedik.

A csődvédelem időszaka alatt családi vagyonfelügyelő ellenőrzi az adós költségeit, amelynek szabadon felhasználható része fejenként nem lehet magasabb a legkisebb öregségi nyugdíj - ez jelenleg 28 500 forint- másfélszeresénél. Az adósságrendezési tervet bíróságon kívüli megállapodással vagy bírósági eljárásban történő szavazással állíthatják össze a hitelezők az adóssal együttműködve, ennek sikertelensége esetén a bíróság dönthet. Bíróságon kívüli sikertelen egyezkedés esetén indul meg a bírósági adósságrendezési eljárás. Ha az adós az ötéves adósságtörlesztési időszak alatt fegyelmezetten törleszt - és ha a hitelezők hozzájutottak a meghatározott minimális megtérüléshez -, a bíróság mentesítheti őt a fennmaradó adósságai megfizetése alól.

Külön szabályok határozzák meg, mely esetekben maradhat lakástulajdonában az adós, aki már az elején jelzi ezzel kapcsolatos elképzelését. Cél a lakhatás valamilyen biztosítása. A vagyon- vagy jövedelemeltitkolás kizárással jár.

A magáncsőd eljárások koordinálására és adminisztrációjára feláll a **Családi Csődvédelmi Szolgálat**, amely családi vagyonfelügyelőkkel, mint kormánytisztviselőkkel látja el feladatát. E tisztség csak jogi vagy közgazdasági végzettséggel tölthető be, 2018-ig pedig közigazgatási vizsgát vagy jogi szakvizsgát is elvárnak tőlük.

Részletes információk a bevezetett intézkedéssel és az ügyfélszolgálattal kapcsolatban elérhetők a <http://csodvedelem.gov.hu/> honlapon.

Szabó Elekné
jegyző

„ROMANAP 2015”

2015. augusztus 20-án tartottuk a romanapi rendezvényünket a Hunyadi és a Kinizsi út között lévő betonpályán. Nagyon sokat gondolkoztunk, hogy mivel tudunk örömet szerezni kicsiknek és nagyoknak egyaránt, hogy a mindennapi gondokat hátrahagyva kicsit kikapcsolódjanak. Nagyon sokan kilátogattak, de sajnos nem elegendő, amit nem értünk, hisz szívünket-lelkünket beletettük fáradtságot nem ismerve. Reméljük, ezeket a sorokat olvasva a következő évben már minden roma megtisztel minket jelenlétével.

Sok programmal készültünk, a kicsiknek a kötélhúzás és a zsákban futás, míg a felnőttek között a táncverseny szerzett felejthetetlen emlékeket. És persze ott van a foci, ahol jó volt látni az öregebbeket a fiatalokkal együtt játszani. Nem mindig vannak ilyen napok, mikor kicsik és nagyok, fiatalok és öregek együtt tudnak szórakozni. A versenyek között tálaltuk fel a töltött káposztát, aminek nagyon örültek. Folyamatos volt az ellátás. Hisszük, hogy senkinek nem volt hiánya semmiben. Sajnos vannak köztünk olyanok, akik betegségük miatt ágyhoz vannak kötve, így nem tudtak kilátogatni. Ezekhez az emberekhez személyesen vittük el részüket; mielőbbi felépülésüket kívánva átadtuk. Ekkor éreztük igazán, hogy jobb adni, mint kapni. Nagyon örültünk, hogy meghívásunknak eleget téve Pozbai Zoltán polgármester úr és felesége is kilátogatott. És most, hogy idézzem őt: „*Ahova meghívunk és elmegyek, soha nem megyek üres kézzel*” ez most is így történt. A polgármester úr Szent István kenyereket és 12 db tortát adott át nekünk, amit a jelenlétében ki is osztottunk.

Szeretnénk megragadni az alkalmat és megköszönni az ajándékokat, és hogy időt szakítva megtisztelt minket. Reméljük, hogy jövőre színvonalasabban tudjuk majd megrendezni, és hogy minden sajtóládi roma lakos megtisztel minket jelenlétével.

„Romanap 2015” – Az idén is nagyon jól sikerült... (Az önkormányzat felvételei)

Zárásul pedig szeretnénk megköszönni minden segítséget és felajánlást. Külön köszönjük azoknak a roma asszonyoknak, akik az előkészületekben és a lebonyolításban is nagyon sokat segítettek. A rendezőknek, akik mindent rendben tartva biztosították az eseményt. Garzó Lászlónak, hogy szabad idejében eljött és a rendezvények fényképeket készített. És persze nektek romák, hogy eljöttetek, hisz ti vagytok a legfontosabbak, mert értetek vagyunk, teszünk. Köszönjük!

Rontó András
Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke

ÉLETÜNK SAJÓLÁDON

A TELEPÜLÉSEN MŰKÖDŐ GYERMEKJÓLÉTI RENDSZER BEMUTATÁSA

2014. október hónaptól a településen a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény látja el a családsegítő illetve a gyermekjóléti szolgáltatást, két fő családgondozó személyében. A családgondozók hétfőtől csütörtökig érhetők el a településen.

A gyermekjóléti alapellátás célja, hogy a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét és családban történő nevelését elősegítse. Az alapellátás a megelőzésre irányul, célja tehát, hogy a gyermekek veszélyeztető körülményektől mentesen saját családjukban nevelkedhessenek. Az alapellátás pénzügyi, természetbeni illetve személyes gondoskodást nyújtó ellátás formájában valósulhat meg. Az alapellátás célja, hogy a gyermekek és családjuk lakóhelyükön kapják meg azt a támogatást és segítséget, amely a gyermek jólétéhez szükséges.

A gyermekjóléti szolgáltatás a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátás.

A településen felmerülő leggyakoribb probléma az iskolai igazolatlan hiányzások egyre magasabb száma, mely megoldása mind az oktatási intézmények mind a gyermekjóléti szolgálat számára egyre nagyobb terhet jelent.

Az 50 igazolatlan órát meghaladó hiányzások esetében a Magyar Államkincstár megszünteti a családi pótlék folyósítását, illetve 16. életévet be nem töltött gyermekek esetében a járási gyámhivatalok védelembe vételi eljárást kezdeményeznek. Ennek következménye a szolgálattal való szoros együttműködés, amelynek célja az igazolatlan hiányzások számának csökkentése, megszűnése. A társadalmi problémák tekintetében elmondható, hogy egyre többen kerülnek ki versenyképes szaktudás nélkül az oktatási intézményekből. A gyerekek jelentős része tanulási nehézségekkel küzd, magatartási zavarok jellemzőek, ill. nem képesek alkalmazkodni az oktatási intézmények által elvárt viselkedési formákhoz.

A családok egyre nehezebb anyagi helyzetbe kerülnek, sokak számára a mindennapi élelmezés is nehezen megoldott. A szegény családok esetében elmondható, hogy magas a gyermekszám, jellemző a munkanélküliség, alacsony az iskolai végzettség a szülők tekintetében. Rendszeres munkából származó jövedelemhez csak közcélú foglalkoztatás által jutnak.

A gyermekjóléti szolgálat hatékony működéséhez nélkülözhetetlen a jelzőrendszeri tagokkal való együttműködés. A különböző szakemberek kötelesek jelezni a területükön megjelenő, gyermekeket érintő problémákat a gyermekjóléti szolgálat felé. Így rendszeresen együtt dolgozunk a védőnői szolgálattal, oktatási intézményekkel, gyermekorvossal. Az együttműködésnek köszönhetően együtt oldjuk meg a felmerülő problémákat, krízishelyzeteket. 2016. január 1-jétől módosul a gyermekjóléti szolgálat és a családsegítés rendszere, megvalósul a családsegítés és a gyermekjólét teljes integrációja, vagyis a két szolgáltatás összeolvad. Ennek következményeként települési szinten család- és gyermekjóléti szolgálat jön létre, míg járási szinten család- és gyermekjóléti központok létesülnek.

Az integrációból fakadóan a feladatok is átcsoportosításra kerülnek. A hatósági feladatokat- így a védelembevétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel- a járási központok bonyolítják majd le.

A járásközpontokhoz tartozó települések a család- és gyermekjóléti központoktól vehetik majd igénybe az alábbi speciális szolgáltatásokat:

- kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást;
- ha a helyi viszonyok azt indokolják - kórházi szociális munkát;
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot;
- jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást;
- családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát;
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet.

Novák Nikolett
gyermekjóléti családgondozó

„MINDEN NAP ÚJABB KIHÍVÁST JELENT...”

- BESZÉLGETÉS ÖNKORMÁNYZATUNK DOLGOZÓJÁVAL, LÉNÁRTFALVI GRÉTÁVAL

Mindig csodáltam azokat az embereket, akik az iratok, akták sűrűjében rendet tartanak és teremtenek, akik figyelmüket sokfelé szórva segítenek, és eligazítanak, ha kell.

Talán a laikusban fel sem merül, hogy a gördülékeny ügymenet, pontos tájékoztatás mennyi háttér munka eredménye. És persze sokszor természetesnek vesszük a sok más helyen nem is olyan természetest.... Konkrétan azt, hogy a pult másik oldalán talpraesett, naprakész, segítőkész, kedves, mindig mosolygós ügyintéző fogad minket. Azt hiszem, hogy az előző tulajdonságokkal jellemzett fiatal Hölgygel közvetlenül vagy közvetve már sok Olvasó találkozott ügye intézése közben!... Nos, Vele beszélgettem! Interjúalanyom ezúttal: **Lénártfalvi Gréta...**

- 2,5 éve dolgozol községünk önkormányzatánál! Hogyan összegződik a fejedben ez idő mérlege?

- *Munkám elején figyelmem nagy része arra irányult, hogy az elvégzendő feladatokat, megoldandó problémákat a legjobb tudásom szerint végezzem. Kevés időm volt felkészülni jelenlegi munkakörömre. Ahogy elődöm emlegette - „egy évig csak végzem majd a feladatokat, de megérteni utána fogom”. Ez teljes mértékben így van. Minden nap újabb kihívást jelent, mivel soha nem tudjuk előre, ki, milyen problémával keres meg minket. Mára már azt mondhatom, hogy nem lepődöm meg, ha egy-egy kirívó esettel találkozom. Pontosan ezen, tapasztalatok miatt most már teljesen másképp gondolom az önkormányzat működését, mint amikor még csak külső szemlélője voltam az eseményeknek.*

- Hogyan látod az önkormányzatok, ezen belül is a sajlóadi önkormányzat helyzetét manapság?

- Nincsenek könnyű helyzetben az önkormányzatok, a sajlóadi sem. Mondhatni egyre jobban kiszolgáltatott helyzetbe kerülünk, a járási hivatal egyre több feladatot vesz el tőlünk, viszont nem rendelkezik helyi lakossági ismeretekkel. Véleményem szerint, emiatt kezd személytelenné válni az ügyintézés, illetve az ügyfelek nagy része továbbra is minket keres az olyan jellegű problémáival, ami már nem az önkormányzat hatáskörébe tartozik. Egyre több probléma megoldását várják az önkormányzattól, viszont segíteni csak azokon lehet, akik együttműködnek velünk.

- Az eddigi tapasztalataid alapján szerinted mi lehet a kulcsa az ügyfél és ügyintéző sikeres együttműködésének? Hogyan valósul ez meg itt, Sajóládon?

- A türelemnek és kitartásnak, megértésnek nagyon fontos szerepe van mind az ügyfelekkel való kapcsolattartásban, mind a kollégákkal szemben. A kommunikáció minősége sem elhanyagolható szempont. Előfordulnak sajnos olyan esetek, amikor kapunk hideget - meleget, mert az ügyfél éppen elégedetlen, de ezt meg kell tanulni elviselni és továbblépni a következő megoldandó feladathoz. A továbbiakban is igyekszem arra törekedni, hogy tudásommal és munkámmal segítsen a polgármesteri hivatal működését.

- Melyek azok a tipikus ügyek, ügycsoportok, melyekkel Téged, Kollégáidat a leggyakrabban felkeresték, felkeresik?

- Erre a kérdésre nehéz válaszolni, mivel minden kollégám más-más területtel foglalkozik. Feladataim közül a legtöbb időt az iktatás veszi el; minden beérkező, illetve hivatalon belül keletkező iratanyag iktatása.

Ezen kívül munkakörömhöz tartoznak a titkársági feladatok, képviselő testületi ülések jegyzőkönyvezése, keletkezett iratanyag irattározása, munkaügyi feladatok, nem rendszeres jövedelmek számfelvétele, időszaki statisztikák készítése. Ezekből kifolyólag közvetve találkozom az ügyfelek zömével - az esetek többségében telefonon keresztül-, viszont a kevés dolgozói létszám miatt előfordul, hogy más munkakörbe is be kell segítenem.

- Mi az, ami a mindennapi munkád során inspirál, továbbblendít, motivál?

- Ahogy az imént említettem, minden nap egy újabb kihívás. Pontosan ezért mindig újabb és újabb ismeretekre tehet szert az ember. A jogszabályok folyamatos változása minél inkább tanulásra sarkallja az embert. Nem vagyok egy zárkózott típus, szeretem a kihívásokat és könnyen alkalmazkodom a megváltozott helyzetekhez. Jó látni, ha egy-egy ügyfél elégedetten távozik, mert sikerült a problémájára megoldást találni.

Hál' Istennek főnökeimmel és kollégáimmal is egyaránt nagyon jó viszonyt sikerült kialakítani, ez sokat könnyít a mindennapok nehézségein. Elismerésként élem meg, hogy hamarosan egy újabb feladattal gazdagodik mindennapi munkáim sora. Jelenleg az anyakönyvi szakvizsga letétele előtt állok egyik kolleganőmmel együtt.

- Mindennapi munkádhoz és persze az előbb említett új kihíváshoz is kívánok Neked sok sikert! Köszönöm az interjút!

Szendrei Csilla

„...AZ ÜNNEP AZ ÉLET RANGJA, FELSŐBB ÉRTELME...”

- AUGUSZTUS 20-AI MEGEMLÉKEZÉS SAJÓLÁDON

Márai írta egy helyen, „az ünnep az élet rangja, felsőbb értelme”, és azt tanácsolja, hogy „készüljünk rá testben és lélekben”.

„Amikor évről évre megünnepeljük Szent István emlékeztétét, közel akarunk lenni hozzá, a kiválasztotthoz, a szenthez.

Mert szükségünk van arra, hogy az ő öröksége, üzenete, az ő utat mutató és jövőt építő jobb keze ma is irányítson, ma is erősítsen minket.”

2015. augusztus 20-án a szeles idő ellenére sokan érezték magukénak az előbbi gondolatot. A Szent István parkban megjelentek az ünnepi műsor kezdetén Pozbai Zoltán polgármester úr Szent István napi gondolatait hallhatták, majd Tállai András parlamenti államtitkár úr ünnepi beszédét kísérhették figyelemmel! A továbbiakban gyönyörű versek mozdulatok és dallamok kíséretében a kenyérszentelés és a Szent István - szoboravatás ünnepi pillanatainak lehettek részesei...

Szendrei Csilla

KITEKINTŐ - VISSZATEKINTŐ

A MAGYAR POSTA TÖRTÉNETE ÉS MŰKÖDÉSE NAPJAINKBAN

„874. október 9-én alapították az Általános Postaegyesületet, melyet később Egyetemes Postaegyesületnek neveztek. Erre az eseményre emlékezünk a Postai Világnappal. A 22 alapító ország között volt Magyarország is. Az egyesület célja, hogy összehangolja a nemzetközi postaszolgálat tevékenységét és továbbfejlessze a szolgáltatásokat. Az egyesület 1948-tól az ENSZ szakosított intézménye, jelenleg több mint 160 ország a tagja.”
(Neumann-ház – Irodalmi Szerkesztőség)

Az elnevezés a latin állomáshelyet jelentő „posita” szóból ered. A cikkben időrendi sorrendbe szedve kiemelek fontos évszámokat és röviden próbálom összetömöríteni a posta történetét az ókortól egészen napjainkig.

Míg a királyok udvari futárokat, lovas hírnököket, a főurak, méltóságok magánfutárokat kértek fel saját küldeményeik továbbítására, addig a köznép vándorkereskedőkre bízta az üzeneteit. A 14. században elhíresült mészáros céhek szolgálata jelentett segítséget a levelek és csomagok szállításában. Mátyás király idejében az országban jól megszervezett kocsis postahálózat működik, 1526 után egyre több postaállomás nyílt- élükön a postamesterekkel. Az erdélyi országgyűlés 1634-ben törvénybe iktatja a levéltitok védelmét. II. Rákóczi Ferenc idején jól szervezett a postahálózat, majd a Rákóczi-szabadságharc bukása után a Habsburgok építenek ki fejlett postarendszert, állami közintézménnyé válik osztrák fennhatóság alatt.

A független magyar kormány 1848-ban felállítja a magyar állami postát. Ebben az időben, 1840-ben adták ki Nagy-Britanniában az első hivatalos felragasztható postai bélyeget. A szabadságharc bukása után a posta ismét az osztrákok kezébe kerül, hivatalos nyelv ennek megfelelően a német. A postai bélyeget 1850-ben vezetik be, majd 1855-től beszélhetünk a levelek házhoz kézbesítéséről is, természetesen ez csak a nagyobb városokban jellemző. A nyilvános táviró szolgálat 1856-ban indult be. 1864-ben bevezetik a vasúti mozgó postát.

1867. május 1-jétől kiválik a magyar postaszervezet az osztrák postából és Magyar Királyi Posta néven önálló nemzeti közintézmény lesz. Puskás Tivadar ötlete alapján 1893-ban megvalósult telefon- hírmondó 1925-ig működik egészen a rádió megjelenéséig. Majd 1887-ben egyesítik a postát és a távírdát, a következő évtől a telefonálás postai szolgáltatássá válik.

Ekkor a Magyar Királyi Posta Európa élmezőnyébe tartozik. A XX. sz. elejére már 655 levélgyűjtőhely és 1293 postaügynökség működött a 4751 állami postahivatal mellett.

Az I. világháború idején alakult a tábori postaszolgálat, majd lejegyzések alapján alátámasztott tényként említem meg az 1923-ban üzembe helyezett I. rádióadót Csepelen, mely 1925-től a rendszeres műsorszórást vállalja magára.

A II. világháború idején újra a tábori postaszolgáltatás a mérvadó. A postamesteri hivatalokat 1948-ban államosították, a Miskolci Postaigazgatóságot 1950-ben hozták létre.

Megkezdte működését a Lakihegyi rádióadó, mely az egész ország területére adja a Kossuth rádió műsorát. A magyar posta megkapja a hírlap terjesztés kizárólagos jogát. 1957-től beindul a televízió és az ultra rövidhullámú rádió műsorszolgáltatás. A postaszállítás gerince továbbra is a vasút. Az 1960-as években szerelik be a városi bérházakba a levélszekrényeket.

Magyarországon 1973-ban vezetik be az irányítószámok használatát, majd 78-tól indul el a levelek gépi feldolgozása. A telefonhálózatban 1972-től alkalmazzák a svéd crossbar központokat.

1990. január 1-jén különvált a posta, a távközlés és a műsorszórás. Megalakult a Magyar Posta Vállalat, a Magyar Távközlési Vállalat és a Magyar Műsorszóró Vállalat. A három ágazat a kibontakozó piaci verseny feltételei között egymástól függetlenül fejlődik.

A Magyar Posta 1993-ban állami vállalati formából részvénytársasággá alakult. Modernizálta arculatát, szolgáltatásait, technológiáját. Korszerű Volkswagen, Mercedes és Iveco kocsik váltják fel elődjeiket. Majd a kisebb falvakban vállalkozási formában ismét megjelennek a postaügynökségek és 1996-tól a postamesterek.

Elektronikus levél-előállító és küldeménycsomagoló üzem létesül 1998-tól. A postai szolgáltatásban is teret nyert az informatika. 2000-2002-ben bevezették az Integrált Posta Hálózatot. 2004-ben automatizált levélfeldolgozó központ épült Budaörsön, ekkor már megszűnt a vasúti mozgóposta könnyebb lett a szállítási feldolgozási rendszer. A hírlapterjesztésben minimálissá vált a posta részvétele, azonban szélesedett a banki és a biztosítási szolgáltatások kínálata. Fejlődtek a logisztikai szolgáltatások. 2004 óta közel ezer kis településen mobilposta biztosítja az ellátást. 2007-től posta partnerként vállalkozók vették át számos kis posta üzemeltetését. Sok városi nagy posta nyitott pultossá alakult és korszerű ügyfélhívó rendszert kapott.

A Magyar Postának 35 ezer alkalmazottja van, 10 ezer kézbesítő gondoskodik a küldemények célba juttatásáról. Szolgáltatás minőség terén 2009-ben a Magyar Posta az európai mezőny 6-7. helyén állt. Márkaértékét tekintve a hazai cégek között 5. a rangsorban. Szakmai teljesítményével a Magyar Posta 2006-2009 között háromszor nyerte el a világ postáinak versenyében a „postai Oszkár- díjnak” is nevezett Word Mail Awards díjat. A Magyar Posta vezetésének célja, hogy versenyképes, egyetemes szolgáltatói és logisztikai rendszere legyen a legszélesebb közönség magas szintű kiszolgálására. 2006. január 2-től hivatalos elnevezésük: Magyar Posta Zrt.

Bugyinkóné Ronyecz Ágnes

VESZÉLYBEN A FOLYÓÍRÁS?

21. századunk digitalizált világában sokak számára már talán megmosolyogtató lehet a következő kérdés: Mikor adott fel a postán levelet vagy képeslapot? A fiatalabb korosztály válaszában valószínűsíthetően megbújhat az értetlenség, meghökkenés! Az elektronikus levelek világában vajon miért kellene várnunk a postai küldemények révbejuttatására, mikor azok a világhálón keresztül percekben belül elérhetik a célszemélyt!

Lássuk be! A feltételezett válasz mögött tényleg ott van a praktikum, a gyorsaság és egyszerűség! Azonban mégis sokak számára, - akik még találtak postaládájukban küldeményt - hiányozhat az a furcsa izgalom, amely a levélbontás alkalmával hatalmába keríti az embert, hiányozhat a személyesnek érzett, kézzel írott szöveg, az egész folyamat hangulata! A mélyreható problémának azonban ez csak a csúcsa! Nem véletlen, hogy szeptember 8-a nemzetközi világnapként az írás és olvasás elsajátításának fontosságára hívja fel a figyelmet. Ugyanakkor, mindezek mellett a világban a folyóírás számára mindenképp végzetes tendenciák jutnak napvilágra!

A kézírás - leginkább a folyóírás - háttérbe szorulása az Egyesült Államokban a legszembetűnőbb. Szinte hihetetlen, hogy itt az ország 42 államában harmadik osztálytól - 8-9 éves kortól - már nem tanítanak kötelezően folyóírást. Helyette a tűzujjas gépelésre, illetve a nyomtatott betűk írására fektetik a hangsúlyt. Mindezek hatására a gyerekek legtöbbször nem tudják elolvasni a folyóírást. Tipikus, hogy csak nyomtatott betűkkel tudnak írni. Ennek egyenes következménye, hogy nincs egyedi aláírásuk sem. Hasonlóan negatív példaként említhetjük Finnországot! Itt ugyanis az oktatásügyben nem látják értelmét a papírral és ceruzával történő írásnak. Érvelésük középpontjában az áll, hogy a 21. század minden kommunikációs eszköze elektronikusan működik. A folyóírás helyett itt 2016-tól valószínűsíthetően a jó gépírási készség meglétére helyezik majd a hangsúlyt.

Az előző két országgal szemben a téma kapcsán ellenpéldaként Kínát említhetjük, ahol egyre inkább növelik a hagyományos kézírást oktató órák számát. Törekvésük létjogosultságára több kutatás is rámutat. Bizonyítást nyert napjainkban ugyanis a tény: a kézírás aktív alkalmazása túlmutat a betűk felismerésén. A kézírás tanulásakor több készséget együtt kell használnunk - mondta el Szabó Szilvia. *„A folyóírás egyaránt mentális és mozgásos folyamat, nem csupán az agyi ideghálózatok működése, a memória és a térérzékelés is fejlődik, de a betűk formálásával, a csukló és az ujjak mozgásával javul a kéz finommotoros mozgása.”*

Szidnai László, klinikai íráspszichológus és igazságügyi szakértő szerint a „kézírás elsősorban a finommotoros mozgáson keresztül gyakorol jótékony hatást a személyiség - rendszeretés, precizitás, problémamegoldás- és az egyes készségek fejlődésére.” A grafológusok továbbá úgy vélik, hogy a rendszeresen kézzel író emberek kreatívabbak és kifinomultabb a kommunikációs készségük, ugyanis a kézírás útján fejlődik a verbális kifejezőkészség. A szakemberek egyfajta terápiás lehetőségként gyakran ajánlják a naplóírást, ugyanis írott formában sokszor rendezettebbnek látjuk a gondolatainkat, ez pedig segíthet abban, hogy jobban megértsük saját szerepünket egy adott, bonyolultabb élethelyzetben, szituációban. Konklúzióként elmondhatjuk, hogy a gépírás előretörése több szempontból is érthető a 21. században, ugyanakkor az elmúlt időszakban számos kutatás mutatott rá arra, hogy a kézírásnak több mindent köszönhetünk, mint gondolnánk...

Szendrei Csilla

NEMZETI ZARÁNDOKHELYEINK, KEGYHELYEINK NYOMÁBAN

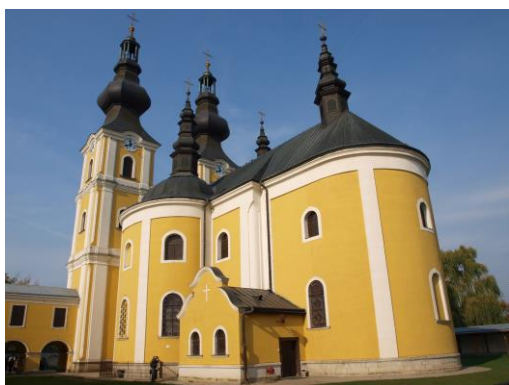
A zarándoklat olyan utazás, melynek célja maga az út, illetve az út során elért lelki fejlődés. Járjuk be most együtt hazánk zarándokhelyeit! Megkísérlem röviden bemutatni Magyarország leggyakrabban látogatott helyeit. Remélem sikerül kimozdítani a kedves Olvasót, és arra késztetni, hogy ismerje meg mélyebben hazánk csodálatos szépségeit.

Máriapócs:

Története egészen 1696-ra nyúlik vissza, miszerint egy helyi földműves arra lett figyelmes, hogy a kis fatemplomuk ikonján elhelyezett Mária képen a szent szűz mindkét szeméből könnyek csordogálnak. Ez a folyamat november 4-től december 8-áig többször is megismétlődött.

Egyházi vizsgálat a könnyezésről szóló hírt megalapozottnak találta, majd az ikont Bécsbe szállítják, az eredeti ikon ma is ott található, majd még számos másolatot készítenek, de sem az eredeti sem a másolatok nem könnyeznek többé, kivéve azt, amelyik ma is Máriapócon található, ez ugyanis 1715-ben és 1905-ben újra könnyezett, ekkor egy selyemkendővel felfogták a könnyeket és ez ma is a szentkép alatt található.

A mai templom tornyait 1856-ban fejezték be, az első könnyezés 250. évfordulója tiszteletére. XII. Piusz pápa basilica minor címet adományozott az épületnek. A máriapócsi Könnyező Szűzanya, a görög katolikus Szent Mihály-bazilika ma nemzeti zarándokhelyünk. 2014-ben 38 hivatalos búcsút és zarándoklatot hirdettek meg.

A kegytemplom (www.mariapocs.hu)

Nemzeti kegyhelyként e két helyet tarja számon a forrásanyag. Kiemelt zarándokhelyként számos hely felsorolása történhet, de nemzeti kegyhelynek csak Mátraverebély-Szentkút és Máriapócs a bejegyzett. Mindenkit buzdítok mielőbbi felkeresésére.

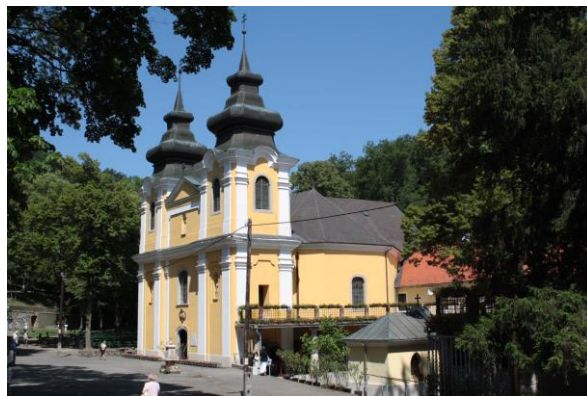
Mátraverebély - Szentkút:

A szentkúti kegyhely a ferencesek vezetése alatt áll, az Ő kegyhelyeik és kolostoraik mindig is a szegényekkel vállalt szolidaritás és a kultúrák közötti párbeszéd színhelyei voltak. Szentkút névadója a Szent László-forrás, mely számos csodás esemény előidézője volt az elmúlt évszázadok során.

A forrás vizének gyógyító erejéről sok hiteles történet beszámol. Mátraverebély - Szentkút a 15. századra már a legnagyobb búcsújáró helynek számított, az itt történt gyógyulások híre bejárta Európát. A templom a 18. században épült és 1970-ben VI. Pál pápától kapta a basilica minor címet. A felújítási munkálatok 2013 októberétől egységes koncepció alapján környezetvédelmi, természetvédelmi és építészeti szempontok figyelembe vételével történtek.

A bazilikában létrejött az új szentségi kápolna. Teljesen megújult a külső liturgikus tér és az új pazar látványt nyújtó kőburkolat mellett sor került új padok vásárlására is. A körmeneti útvonal is újjáalakult, létrejött egy zarándokszállás, melyben helyet kapott egy információs központ is. Az utazók és zarándokok védőszentjéről elnevezett Szent Jakab étterem újonnan várja kedves látogatóit.

Szentkút az utóbbi években ismét rendkívül népszerűvé vált a zarándokok körében, évente több mint kétszázezer látogató keresi fel.

Basilica minor (forrás: wikimedia)

Bugyinkóné Ronyecz Ágnes

BESZÉLGETÉS VARGA IMRÉNÉ, ILONKA NÉNIVEL A RÉGMÚLT EMLÉKEIRŐL: ŐSZI IDŐK BETAKARÍTÁSI MUNKÁLATAIRÓL, A KUKORICATÖRÉSRŐL, A SZÜRETEKRŐL, A FONÓBAN MEGÉLT SZÉP ÉLMÉNYEIRŐL

Próbálom összeszedni gondolataimat, időrendi sorrendbe rakni a hallottakat, de nagyon nehezen haladok vele. Ámulatba ejtett a 92 éves néni szellemi frissessége, a pontosságra figyelése, ahogyan összefoglalta a mondanivalóját, visszaemlékezései örömkönnyekeket csaltak a szemébe, de még az enyémbe is. Megemlítettem neki, hogy milyen csodálatos kegyelmi ajándékot kapott a jó Istentől-ezt a jó egészségben megélt, boldog éveket-mire az volt a válasza: „Nem tudok elég hálás lenni mindezért, de igyekszem, sokat imádkozok, minden áldott napot megköszönök Neki.” Egyre jobban lekötötte a figyelmem, minden érdekelt, amit elmesélt. Bőséges információt kaptam. Félek attól, hogy nem tudom olyan valóságként visszaadni az olvasóknak a hallottakat, nem sikerül olyan élvezettel beszélni róla, mint ahogy engem magával ragadott.

„Jaj, azok a fonóban eltöltött szép esték, de szépek voltak édes jó Istenem, de szépek voltak! Hol is kezdjem? Mindenszentek este kezdtünk eljárni a fonóba és szorgalmasan mentünk szombat kivételével minden áldott nap. Egészen a farsang végéig, marasztalni sem tudtak volna minket, lányokat, fiúkat-mert ott olyan igen jó volt! Jaj, nem is mindennap, a vallási ünnepeket szigorúan megtartottuk, pl. az adventi időkből a szent családdal jártunk egymáshoz, az ünnepek kötelezőek voltak mindenki számára, no meg a szombatokon a ház körüli munkákat végeztük, meg készültünk a vasárnapra. A többi napokon azonban ott voltunk a fonóban. Jó kedvvel hajtottuk a guzsalyt, sodortuk, fontunk a kenderből finomabb és a durvább fonalakat nótázgatás közepette. Emlékszem, Bodnár Gergely bácsiéknál, Hován Laciéknál, majd Péczeli Lajos bácsiéknál jártunk a fonóba, mindig a módosabb házaknál volt kialakítva az arra alkalmas helység, nagy csűr, melyben fűteni is lehetett. Pl. a fiúk kőréziket hoztak tüzelőnek, a lányok petróleumot vittek a világításra, így járultunk hozzá a házigazda kiadásaihoz. A régi paraszti világ egyetlen nagy szórakozási lehetősége volt, a fiataloknak több hónapig a találkozás helyszínéül is szolgált. Azok az udvarlások!! Nem csak szórakozni jártunk ám el oda, mi lányok sokat kézimunkáztunk, abroszokat varrtunk, monogramokat varrtunk bele, falvédőket készítettünk a stafirungba, a fiúk besegítettek a vendégül látónak a téli munkáiba, na meg mustrálták a lányokat milyen talpraesett menyecske válik majd belőle, a lányok meg bizonyíthattak. Sok szerelem szövődött itt! Jókedvűen viccelődtünk egymással, vígan szólt a magyar nőtá, cimbalmos húzta a talpalávalót. A szembe szomszédokkal, Orosz Antallal tanultam meg táncolni, jaj de szépen tudott cimbalmozni is, édes jó Istenem! A fonóbeli élményeim az 1940-es évek elejére tehetők, később már a 44-es évek tájékán mindezeknek a háború vetett véget, a fiúkat elvitték katonának.

Kukoricatörésről, fosztásról már az asszonykorba lépés idejéből mesélek. Mindenkinek meg volt a feladata, gazdának, gyereknek, szomszédnak, rokonnak, fiatalnak és öregnek egyaránt. Úgy kell ezt elképzelni, ha mondjuk hétfőre esett a törés napja, bármennyi sok volt a törni való még aznap fel kellett fosztani, másnap már kezdődött a kóróvágás, akkor még rajta van a levél, frissen kellett a munkákat elvégezni. A munka alól senki sem húzhatta ki magát, mindenki tudta mi a dolga. Kukoricatörésnél összejöttek a rokonok, szomszédok- és ez nem kérdés-mindezt illet viszonzni, kölcsönös alapon ment a dolog. A háziasszony még előző nap hozzákezdett a finom ételek elkészítéséhez, hogy másnap ne érje szó a házat, asszonyi rátermettségét bebizonyíthatta! Késő délutánra, mikor befejeztük a törést (nagyobb táblánál több ember segített) a hazaszállításnál is számíthatott mindenki az összefogásra, az összetartásra, este szintén a felfosztás majd a padlásra felhordás vagy kasha rakás is megtörtént, másnap még hozzátartozott a kórózék kivágása (nagyobbacska gyerekekre rábízható volt a kórók sorba rakása, a végeik összeillesztése) csűrbe rakása, kiszárítása-hiszen szükség volt rá az állatok etetésénél, tüzelésnél. Minden munkavégzés jó hangulatban történt, nótázgatva, egymással tréfálkozva, vidáman- így emlékszem vissza rá”.

„Sajóvári falusi hangulat”

Örülök annak, hogy betekintést kaphattam Ilonka nénitől a régi fonóházak életébe, hangulatába és légkörébe.

Köszönöm, hogy megosztotta velem a régmúlt idők történeteit, mesélt a nehéz háborús emlékeiről és én elhallgattam volna még nagyon sokáig, hiszen minden mondatát átszötte a szeretet, az egymás iránti tisztelet, a feltétel nélküli bizalom.

Bugyinkóné Ronyecz Ágnes

VIGYÁZZUNK AZ EGÉSZSÉGÜNKRE!

OKTÓBER A CSONTRITKULÁS HÓNAPJA

A csontritkulás korunk egyik legjobban elterjedt, mozgást korlátozó betegsége. A statisztikai eredmények rendkívül rosszak: *ötszörösére nőtt az évek során a betegek száma.*

A csontritkulást sokáig a menopauzán átesett nők betegségének gondolták, de mára egyértelműen bebizonyosodott, hogy férfiakat is érinti ez a betegség. Az osteoporózis, vagyis a csontritkulás olyan betegség, ahol a csontállomány fokozódó csökkenésének révén a csont szerkezetét alkotó gerendák elvékonyodnak, felszívódnak, vagy átszakadoznak. Előrehaladott esetben ennek eredményeként a csont állománya meggyengül, és már kisebb elesésre, minimális külső hatásra, vagy akár spontán (elesés nélkül is) törés következhet be.

Megelőzése:

Csontjaink sűrűségét, törékenységét egyrészt genetikai adottságaink határozzák meg, másrészt életmódunk, táplálkozásunk. Hogy életünk második felében csontritkulással kell-e küzdenünk, az függhet attól is, pótoljuk-e a D-vitamint a hűvösebb hónapokban. A szervezetnek az egészséges sejtfejlődéshez, megfelelő idegrendszeri fejlődéshez is szüksége van D-vitaminra. Segíti a csontok szilárdságához szükséges kalcium beépülését, ezért már az élet első szakaszában különösen fontos szerepet kap. Ha ebben a korai életszakaszban a szervezet hozzájut az elégséges D-vitaminhoz, akkor képes lesz a genetikailag meghatározott maximális csontsűrűségét elérni. Ez a folyamat 25-30 éves korig zajlik, a csontok ekkor érik el maximális mennyiségüket, állományuk ezután folyamatosan gyengül. Évente a 3 százalékos csontvesztés élettanilag normálisnak tekinthető, vagyis mindenki veszít csonttömegéből, ám ha a csontszerkezet túlságosan meggyengül, kb. 50 éves kor után porózis, lyukacsos lesz, a legkisebb terhelés miatt is törésekre lehet számítani. Ezek a sérülések nehezen gyógyulnak, fájdalmasak, és gyakran járnak maradandó károsodással, mozgáskorlátozottsághoz vezetnek.

A hűvösebb évszakokban, szeptembertől májusig pótolni kell a D-vitamint, erre sokféle, recept nélkül beszerezhető készítmény kapható a patikákban, cseppek, tabletták, kapszulák formájában. **Egy egészséges felnőtt D-vitamin adagja** naponta 1000-2000 NE (nemzetközi egység), **elhízottak** esetében ez 3000-4000 NE-t is jelenthet. A **csecsemők** ajánlott adagja 400-1000 NE, **egyéves kortól serdülőkorig** 600-1000 NE, serdülőknek 800-1000 NE. A **mozgás, sportolás** gyermek- és felnőttkorban is létfontosságú, rendszeres testmozgással ugyanis megelőzhető a betegség.

Emellett a kalciumban gazdag táplálkozás kap hangsúlyozott szerepet. A kalcium legkönnyebben helyes táplálkozással vihető be, a napi összes **kalciumbevitel felnőttek** esetében 800-1000 mg, **csontritkulásos betegeknél** 1000-1200 mg. Emellett a szervezetnek megfelelő mennyiségű D-vitaminra is szüksége van, amit a napsütéses hónapokban a napfény hatására maga állít elő.

Kalcium

A kalcium létfontosságú a csontok és a fogak, valamint bizonyos testi funkciók - véralvadás, idegi jelátvitel, izmok összehúzódása - egészséges működésében. Ha a szervezet nem vesz fel elég kalciumot az étkezés során, akkor a csontokból vonja ki a szükséges mennyiséget, ez pedig a csontok gyengüléséhez vezet. A laktózra érzékeny embereknek érdemes ezek laktózmentes változatait fogyasztaniuk. A National Osteoporosis Foundation állítása szerint a kalcium hatékonyan hozzáadható a kenyértésztákhoz, a pudingokhoz, a levesekhez és a húsokhoz is. Fontos azt is tudni, hogy a szervezet egyszerre csak 5-600 mg kalciumot képes befogadni, így a napi ajánlott adagot az étkezésekre lebontva kell elfogyasztani.

A kalciumban szegény táplálkozás a csontritkulás „melegágya”. A magyarok nem tartoznak a tejtermékszerető népek közé, egy nemrégiben készült tanulmány szerint egy átlag magyar napi 503 milligramm kalciumot fogyaszt, holott a reumatológusok állásfoglalása szerint 800-1000 milligramm lenne a kívánatos.

Kalciumban gazdag élelmiszerek: tejtermékek, szójatej, feta sajt, halak, brokkoli, káposzta, vörösbab, mandula, szezámmag, dió

D-vitamin

A D-vitamin egy zsírban oldódó vitamin, amely elősegíti a kalcium felszívódását. Jó tudni, hogy a D-vitamin a napozás hatására is képződik, éppen ezért ajánlatos sokat tartózkodni a napon - persze a megfelelően védekezve a káros UV-sugarak ellen. Persze a napsütés nem mindig áll a rendelkezésünkre, ezért fontos, hogy étkezéssel is bevigyük a szervezetünkbe ezt az anyagot. **D-vitaminban gazdag ételek:** tengeri halak, (makrél, tonhal, lazac), illetve tejek és tejtermékek. A gabonafélékben is sok a D-vitamin, de a sajt, az osztriga és a vaj is kiváló D-vitamin forrás.

Kevésbé ismert a **mák** csontokra kifejtett jótékony hatása. A mák csontozatunk első számú természetes gyógyszere, amely segít megelőzni a csontritkulást, megállítja a csontszövetek leépülési folyamatát és segíti a regenerálódást.

Tudományos kutatások kimutatták, hogy a mákban található olajnak igen magas a foszfortartalma, ez pedig felelős a kalcium hatékony felszívódásáért és a csontokba való beépüléséért. A mák nagy mennyiségű magnéziumot, ásványi sókat és vitaminokat is tartalmaz. Szlovákiában több évvel ezelőtt felszámoltak egy temetőt, ahol az exhumálásánál dolgozó szakemberek legnagyobb meglepetésére a csontok teljesen ép állapotban voltak. Az ok kiderítésén munkálkodó kutatók rájöttek arra, hogy a környéken máktermesztéssel foglalkoztak, és heti több alkalommal fogyasztottak étkezési mákot különböző ételek formájában. A gyógynövényboltban kapható mákolaj ajánlott adagja a csontállomány megtartására, 1-2 mokkáskanál étkezés közben.

Csontritkulás esetén pedig, 3-4 mokkáskanál, étkezés közben.

Szűrése:

A csontritkulás megbetegedés korai felismerése, valamint a korszerű kezelési lehetőségek ismerete nagyon fontos minden érintett számára.

A betegek fájdalommentesen szűrhetők *Dexa* típusú géppel. A vizsgálat során a gerinc, a felkar és a csípő területeken végezik el a méréseket. A szűrésnek lényeges előnye, hogy nincs sugárzásveszély, és azonnali eredményt kapunk. Így a gyors diagnózis után azonnal kezelést is kaphat a beteg.

Csavajda-Burinda Szilvia
védőnő

VIHAROS TÖRTÉNELMÜNK I.

A NAGY HÁBORÚ

Az I. világháború kitörésének (1914. július 28.) 100. évfordulója megemlékezések sorozatát indította el még a múlt évben. A televíziós, a rádiós és írott sajtó hetente több alkalommal tudósított és tájékoztat ma is a történelmi eseményekről, településeink ez irányú megemlékezéseiről. Írásommal ennek a megemlékezésnek kívánok én is eleget tenni: tisztelegve nagyszüleink és dédszüleink előtt, akik nem a királyért és a dicsőségért, hanem a haza védelméért tették kötelességüket akár a harctéren, akár a hátszágban.

Rettenetes világot élt meg a férfinemzedék, melyet java virágjában ért a végzetes 1914-es esztendő. 1914. július 25-én öles plakátok, öklömnyi betűk harsogtak minden településen a nagy eseményt: kitört a háború. Azután megdördültek az ágyúk, egymást követték a különböző frontok hosszabb – rövidebb csatái, katonák ezrei lettek hősi halottak, sebesültek, rokkantak, vagy hadifoglyok – a korábbi háborúkhöz összehasonlíthatatlanul nagyobb számban. Anyák a fiaikat, feleségek a férjeiket, gyermekek a szüleiket várták vissza, vagy siratták el.

Az I. világháború (vagy ahogy a két háború között és újabban is nevezik a történészek: Nagy háború), kitörésének alapvető oka: a nagyhatalmak (elsősorban a Brit Birodalom, Franciaország, Németország és Oroszország) gazdasági és politikai hataloméhsége. Ürügyet az szolgáltatott a háború kirobbantására, hogy 1914. június 28-án szerb nacionalista fiatalok (a szerb titkosszolgálatlaltal együttműködve) meggyilkolták a sarajevói hadgyakorlatra érkező 51 éves Ferenc Ferdinándot, az Osztrák – Magyar Monarchia trónörökösét és feleségét. A szerb kormány megtagadta, hogy a monarchia rendőrsége a tettesek ügyében nyomozást folytathasson le. (A később lefolytatott perekben 16 elmarasztaló ítélet született, 4 halálos ítélettel és 3-tól 20 évig terjedő börtönbüntetéssel. A merényletet elkövető Gavrilo Princip börtönben halt meg 1918. április 28-án betegségben.

Több társával együtt ő is 20 éves börtönbüntetést kapott, mivel 20 év alattiakra ez volt a kiszabható legmagasabb büntetésként.) Az Osztrák – Magyar Monarchia Németország sürgetésére 1914. július 28-án hadat üzent Szerbiának, s ezt követően napokon belül megtörténtek a hadüzenetek az európai nagyhatalmak között. (Később több állam is hadüzenetet váltott a háború folyamán, a háború végén már 33 állt hadiállapotban).

A hadüzenetet megelőzően a brit és a francia politika vezetői abban bíztak, hogy a „rebellis magyarok” nem fogják azt támogatni, s a monarchia nem indít háborút. Tévedtek. A magyar Országgyűlés, a magyar társadalom, a politikai élet szereplői, a parlamenti pártok és a sajtó – hasonlóan Európa többi hadba lépett országához –, helyesléssel, támogatólag, sőt örömmel fogadták a háború hírért. Minden jelentősebb magyar politikai erő egyetértett azzal, hogy Magyarország területi és politikai egységének megóvása, a nemzetiségek feletti magyar hegemonia fenntartása létkérdés. S ha ez csak egy Szerbia elleni katonai akcióval biztosítható, úgy az jogos és elkerülhetetlen lépés. (Magyarország 1910-es népszámlálás szerinti közel 21 millió lakosából még a fele sem – 48,1 %-a – vallotta magát magyarnak!)

A központi hatalmak (Németország és az Osztrák – Magyar Monarchia) haditerve alapján az osztrák – magyar seregek rövid idő alatt elfoglalják Szerbiát.

Ezalatt a német csapatok lerohanják Franciaországot, s utána együtt fordulnak az Orosz Birodalom ellen. A terv már az elején sem az elvárásoknak megfelelően alakult: a szerbek makacsul védekeztek, az oroszok hamarabb felvonultak a határokhoz, mint azt várták. A hadiszerezse állandó változása – Olaszország 1915. évi és Románia 1916. évi hadba lépése az Antant oldalán – újabb frontokat nyitott, mely az állóháborúk kialakulásához, az emberi és anyagi erőforrások kiapadásához vezetett.

Az USA hadba lépése 1917-ben reménytelen helyzetet teremtett számunkra a győzelemre. A harctéri helyzet folyamatos változása (és különösen az 1918-ban Magyarországon is végigsöprő spanyol – nátha járvány -, amely a világon több áldozatot szedett, mint a világháború), valamint a gazdasági helyzet romlása egyre több hadviselő államban elégedetlenséget váltott ki – amely a frontokon is mutatkozott -, mindkét oldalon (katonai zendülések, orosz forradalom).

A hadviselő tömbök embervesztése soha nem tapasztalt nagyságrendet ért el a háború alatt:

Szövetségek	Népesség	Halottak (katona)	Halottak (civil)	Halottak összesen
Antant	789,900	5969	4656	10625
Központi Hatalmak	143,100	4024	5391	9416

Magyarország polgári lakossági embervesztése nem volt számottevő, hiszen nem vált hadművelleti területté – a rövid ideig tartó orosz betöréseket leszámítva -. A háborúk mindig is a technikai fejlődés mozgatórugói voltak. Ebben a háborúban teljesedett ki – a képzett élőerő mellett – a haditechnika: repülőgépek, harckocsik, gyorstüzelő kézfegyverek, harci gázok, tengeralattjárók, gépjármű- és vonatszállítás. A háború embervesztéseiről a háborút követő évtizedekben, de még ma is nagyon sok – részben eltérő adatokat tartalmazó – könyv, szakkönyv, tanulmány és statisztikai adat került közzétételre – többségében becsült adatokra támaszkodva.

A becslést megalapozta, hogy az eltűntekként nyilvántartottak 1/3-da a valóságban általában elesett, 2/3-da pedig hadifogságba került, az összes hadifogolyt tekintett egyének 1/6-a pedig, vagy a fogságban halt meg, vagy valójában a harctéren esett el. A mozgósítás elrendelésekor Magyarország területéről 1.663 ezer fő vonult a zászlók alá. A háború folyamán 2 millió magyart hívtak be. (A katonai szolgálatra a háború kezdetén 21 – 42 éves korig, 1916-tól 18 – 50 éves korig voltak kötelezettek a férfiak).

A Nagy Háború embervesztése a számok tükrében (Forrás: Borsod vármegye története):

	Népesség	Bevonult	Hősi halott	Fogságba esett	Sebesült
Monarchia összesen	51662	8322	1567	1473	3620
Előzőből Magyarország	21026	3614	661	734	1492

Település	Népesség	Bevonultak (fő és %)	Hősi halottak (fő és %)	Rokkantak	Vitézzé avatva
Alsózsolca	2839	270 (9%)	61 (23%)	14	1
Felsőzsolca	3034	210 (7%)	48 (23%)	11	4
Mályi	1053	116 (11%)	23 (20%)	9	1
Kistokaj	856	147 (17%)	31 (21%)	8	2
Külsőbócs	865	85 (85%)	12 (14%)	10	-
Ónod	2450	360 (15%)	69 (19%)	28	3
Sajópetri	1162	85 (7%)	16 (19%)	8	1
Sajólad	1729	115 (7%)	36 (31%)	1*	4

Megjegyzés:

- a bevonultak %-os aránya a népességhez
- a hősi halottak %-os aránya a bevonultakhoz viszonyítva
- x: községünkben vitézzé is avatott Balajti Ferenc volt 50 %-os rokkant

Katonák az I. világháborúban
(Varga László gyűjteményéből)

A Vitézi Rendről a későbbiekben szándékozom tájékoztatni az Olvasókat, településünk lakosságát.

A sajóladai templom falán elhelyezett emléktáblán 50 hősi halott neve szerepel, az idézett könyv 36 sajóladai hősi halottat regisztrált. Az eltérés csak annak lehet a következménye, hogy a 14 fő Sajóladon született, vagy egy ideig itt élt, de nem Sajóladról vonult be!

Varga László

KULT-TÚRA BFTE buszos sorozat - 2015. november 7. (szombat)

A Dél-Bükk, Keleti-Mátra kincsei
(Sírok, Szomolya, Noszvaj, Bogács)

Indulás: Kora reggeli órákban: Sajólád Polgármesteri Hivatal; Sajópetri posta; Miskolc Búza tér (Görög katolikus templom mögötti parkoló)

A program látnivalói:

- Síroki vár
- Séta a Barát és Apáca sziklákhöz
- Noszvaj: De la Motte kastély
- Szomolya: Kaptárkő tanösvény
- Szomolya: Barlanglakás-tájház
- Bogács: Szt. Márton-római katolikus templom

Érkezés: Esti órákban a kiindulási pontokra. Jelentkezés: Nagy Szilvia és Makár Ricsi a tura@bft.hu e-mail címen, +3630/621-09-61 és +36-20/325-75-30 telefonszámokon.

Jelentkezési határidő: 2015. október 26. (hétfő).

Utazás: 50 fős bérelt busszal, melynek ára min. 40 főnél: 2.000,- Ft/fő (Kisebb létszám esetén az összeg változik! (30 főnél 2.600Ft/fő))

A programváltozás jogát fenntartjuk!

GOMBAMUSTRA IV.

Alighanem elérkeztünk a Gombamustra rovat utolsó részéhez, hiszen beköszöntött az ősz, a gombások legkedvesebb évszaka. Míg nyáron inkább a haszonkerteté volt a főszerep, mára már a sárguló mezőké és a színpompás lombruhába öltözött erdőké. El kell mondjam, hogy a tavaszunk és a nyarunk nem kedvezett sem a gombáknak, sem nekünk, gombászoknak. Bár a nyári hőségriadók és a forró száraz napok emléke még élénken él emlékezetünkben, az ősz beköszöntével megkezdődött a természetben a télre való felkészülés időszaka és mire a fagyos évszak küszöbére lépünk, szép lassan minden elcsendesedik. Ezzel ellentétben, ha megnyílnak az ég csatornái, napok múlva az őszi levélszőnyeg alól kikandikáló érdekesebbnél érdekesebb, színesebből színesebb termőtestek jelennek meg, s a természet megajándékoz bennünket a gombavilág megannyi őszi fájának tárházával. Vigyáznunk kell, hiszen ősszel is sok olyan mérgező gombával találkozhatunk, amelyek könnyen összetéveszthetők az ehető fajokkal! Ezért továbbra is azt tanácsolom, hogy a begyűjtött gombákat felhasználás előtt mindig vigyük el gombavizsgálóhoz, szakértőhöz.

A Gombamustra rovat utolsó fejezetében is - mint ahogy az előző három részben is tettem -, a mi vidékünkön fellelhető gyakoribb ehető és mérgező gombafajait mutatom be.

Lila pereszke: az 5-15 cm-es ibolyáslilás, ibolyásbarnás – később kifakult – kalap felülete sima, csupasz, a lemezek szélesen, vagy kis foggal (ún. „pereszkefog”) nőnek a tönkhöz. Az egész gomba lilás színű. A szintén lila húsnak illata kellemesen fűszeres, gyümölcsillatú. Lomberdőkben sokszor gyakori faj, decemberig találkozhatunk vele, ehető gomba (20 perc főzést igényel), de egyeseknél allergiás reakciókat okozhat. A hozzá hasonló lilatönkű pereszke és a szürkéslila pereszke szintén ehető gomba.

Csoportos tuskógomba (népies nevei: Szent Mihály gomba, potypinka): a 2-7 cm széles domború, majd ellaposodó sárgásbarnás, barnás színű kalapjának közepén sötétebb színű, letörölhető apró pikkelyek találhatók. Lemezei szélesen tönkhöz nőttek, vagy kissé lefutók, vékonyak, fiatalok krémszínűek, majd halványbarnásak. A gomba csoportos növése, a tönk is sárgásbarna színű, gallérja nincs, felülete hosszan szárazott. Lomberdőben, elhalt faanyagon, vagy annak közelében csoportosan nő, október végéig szedhetjük. Ehető, de csak a kalapja (20 perc főzést igényel). Hasonló hozzá a feltételeken ehető gyűrűs tuskógomba.

Vöröses kénvirággomba: a 4-12 cm széles fiatalon domború, majd kiterülő közepén narancsos, téglavörös, vörösesbarna, a pereme felé halványsárgás színű, a kalap sima, de pelyhek díszíthetik. A lemezei tönkhöz nőttek, sűrűn állók, szürkésbarnák, s végül bíborbarnák lesznek. Fiatalon a lemezeket pókhálószerű fátyol borítja, amelynek maradványai a tönk csúcsán, a spóraportól sötétre festődő szájak formájában láthatók. A tönk felül fehéres, halványsárgás, alul vörösesbarnás színű. A húsa szagtalan, kesernyés ízű. Lombos fák korhadékain tenyészik decemberig, csoportosan növekvő gyakori faj. **Nem ehető, a dogos szagú és mérgező sárga kénvirággombával, továbbá az ehető téli fülökével téveszthető össze.**

Téli fülőke: 1-9 cm széles fiatalon domború, majd ellaposodó, sokszor púpos narancssárga, okkersárga kalap közepe gyakran sötétebb. Felülete nyálkás, ragadós. A lemezei a tönk előtt felkanyarodnak, majd kis foggal ránőnek, ritkán állók, halványsárgák. A tönk felül sárgás, lefelé barnás, felülete bársonyos. Szaga halra emlékeztet (heringszagú). Szeptembertől áprilisig erdőkben – akár kertekben is – élő, vagy elhalt lombos fák törzsén, tövében, tuskókon csoportosan növekvő, gyakori faj. Ehető, gyógyhatású gomba, erősíti az immunrendszert.

Lila pereszke

Fotó: Magyar Józsefné

Vitéz Gábor Miklós

Csoportos tuskógomba

Fotó: Szűcs Béla

Vöröses kénvirággomba

Fotó: Szűcs Béla

Sárga kénvirággomba

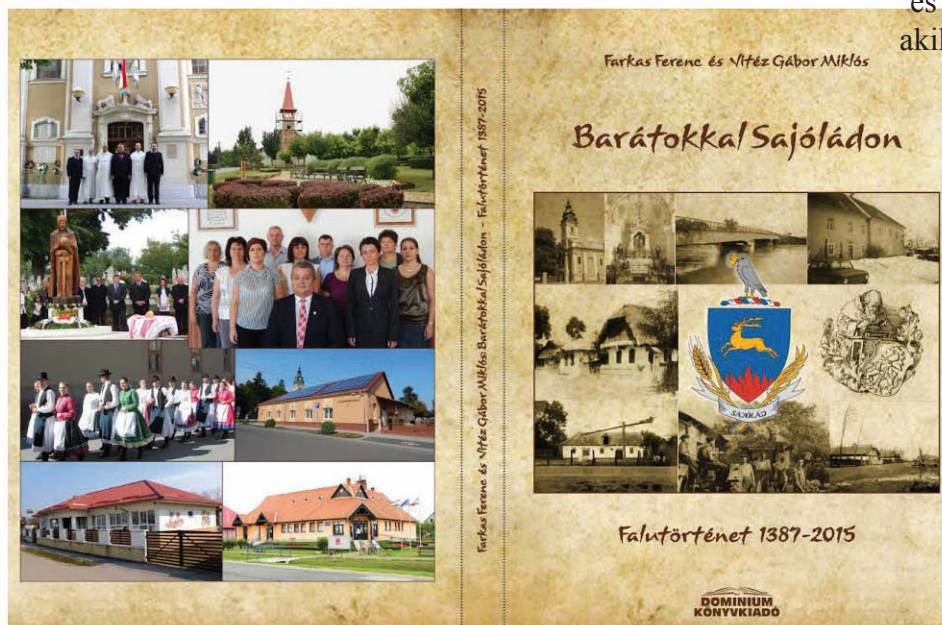
Fotó: Szűcs Béla

Téli fülőke

Fotó: Hodobay Márta

„Azoknak, akik emlékeznek,
és azok emlékének,
akik már pihennek.”
/Csathó Kálmán/

MEGHÍVÓ

Örömmel tudatjuk Önnel, hogy hamarosan megjelenik
Farkas Ferenc helytörténet-kutató, nyugalmazott iskolaigazgató közérdeklődésre
számottartó könyve lakóhelyünkről:

**Barátokkal Sajóladon
Falutörténet 1387-2015**
címmel.

Szeretnénk, ha minél többen megismernék e könyv tartalmát,
ezért 2015. november 7-én 16 órától könyvbemutatót tartunk a
Fráter György Katolikus Általános Iskolában.

A helytörténeti művet bemutatja:
Dr. Rémiás Tibor, a kötet szerkesztője
Vitéz Gábor Miklós, a kötet társszerzője és
Farkas Ferenc a kötet szerzője.

A résztvevőkkel beszélgetnek; kívánságra a könyvet dedikálják
a szerzők.

A kötet a helyszínen megvásárolható.

Megtisztelő érdeklődésükre feltétlenül számítunk!

Pozbai Zoltán
polgármester